

Datum
2025-06-03Diarienummer
Af-2025/ 0028 0042Ert diarienummer
S2025/00629Socialdepartementet
s.remissvar@regeringskansliet.se

Arbetsförmedlingens remissvar: Jobbpremien – ett incitament för att öka drivkrafterna till självförsörjning

Arbetsförmedlingen har blivit ombedd att lämna synpunkter på promemorian Jobbpremien – ett incitament för att öka drivkrafterna till självförsörjning. Myndigheten lämnar endast synpunkter på de förslag som bedöms ha en tydlig koppling till Arbetsförmedlingens uppdrag och ansvarsområde.

Arbetsförmedlingen lämnar följande synpunkter.

Sammanfattning

- Givet att förslaget är mer generös än tidigare jobbpremier och att jobbpremien, enligt förslaget, ska anpassas till en svensk kontext och utvärderas tillstyrker Arbetsförmedlingen förslaget om en jobbpremie.
- Arbetsförmedlingen instämmer i promemorians bedömning att målgruppen för satsningen bör ha tillräckligt stark anknytning till arbetsmarknaden för att jobbpremien ska få positiva sysselsättningseffekter. Vad avser längden på den exakta kvalificeringstiden väljer Arbetsförmedlingen att inte ta ställning.
- Arbetsförmedlingen delar promemorians bedömning att en mer generös jobbpremie kan stärka drivkrafterna för att arbeta. Vad avser den exakta storleken eller hur lång tid den ska betalas ut väljer Arbetsförmedlingen att inte ta ställning.
- Med beaktande av balansen mellan incitament, rättssäkerhet och arbetsmarknadsetablering för personer som står långt ifrån arbetsmarknaden tillstyrker Arbetsförmedlingen att inkomster från subventionerade anställningar bör berättiga till jobbpremie.
- Arbetsförmedlingen tillstyrker förslaget att undanta inkomster från näringsverksamhet vid bedömning av rätt till jobbpremie.

Datum
2025-06-03

Arbetsförmedlingens synpunkter

3.1 En jobbpremie ska öka det ekonomiska utbytet för den som går från försörjningsstöd till arbete

Arbetsförmedlingen delar regeringens ambition att öka drivkrafterna till självförsörjning och minska beroendet av försörjningsstöd. Givet att förslaget är mer generös än tidigare jobbpremier och att det ska anpassas till en svensk kontext tillstyrker Arbetsförmedlingen förslaget om en jobbpremie. Det krävs dock ytterligare analys av förslagets sysselsättningseffekter.

I linje med tidigare remissvar¹ vill myndigheten understryka att subventionerade anställningar utgör en viktig väg in på arbetsmarknaden. Enligt tillgängliga utvärderingar är arbetsmarknadseffekterna för de personer som anställs med anställningsstöd goda. Forskning visar att dessa anställningar i många fall leder till varaktig etablering och kan därför ses som ett rimligt första steg mot självförsörjning. En av Arbetsförmedlingens centrala uppgifter är att genom subventionerade anställningar sänka trösklarna till arbetsmarknaden för grupper som har svårt att få arbete. Ur ett incitamentsperspektiv finns starka skäl att inkludera inkomster från subventionerade anställningar i bedömningen av rätten till jobbpremie. Samtidigt kan man, utifrån ett strikt självförsörjningsperspektiv, invända att dessa inkomster är skattefinansierade, vilket väcker frågan om risken för att jobbpremien staplas ovanpå redan offentligt stöd. Med beaktande av balansen mellan incitament, rättssäkerhet och arbetsmarknadsetablering för personer som står långt ifrån arbetsmarknaden tillstyrker Arbetsförmedlingen att inkomster från subventionerade anställningar bör berättiga till jobbpremie.

Arbetsförmedlingen gör bedömningen att förslaget om att inkludera inkomster från subventionerade anställningar vid bedömning av rätt till jobbpremie kan öka risken för brottslig verksamhet inom välfärdssystemet. Myndigheten ser särskilt en ökad risk för förekomsten av skenanställningar i dessa anställningsformer. Med den föreslagna ändringen kommer intäkterna vid en skenanställning öka och således blir incitamenten för brottsligheten högre. För Arbetsförmedlingen är det därför av stor vikt att kunna få ta del av uppgifter om misstänkta oegentligheter, särskilt när subventionerade anställningar kombineras med andra former av stöd. I promemorian framgår dock inte vilka möjligheter Försäkringskassan har att dela sådana uppgifter med Arbetsförmedlingen eller Utbetalningsmyndigheten när det gäller felaktiga utbetalningar. Detta skapar osäkerhet kring informationsdelningen mellan myndigheterna. Som en följd kan

¹ Remissvar *Skärpta krav för svenskt medborgarskap (SOU 2025:1)*, diarienummer Af-2025/0006 0415 samt remissvar *Promemoria med kompletterande förslag till SOU 2025:1 – Självförsörjning som krav för svenskt medborgarskap*, Diarienummer Af-2025/0027 2964

Datum
2025-06-03

Arbetsförmedlingen behöva förstärka sina kontrollfunktioner, vilket kan medföra ökade kostnader samt ett större behov av samverkan med andra myndigheter.

Arbetsförmedlingen anser att regelverket för jobbpremien ska vara transparent, enkelt och motverka fusk. Därför tillstyrker Arbetsförmedlingen förslaget att undanta inkomster från näringsverksamhet vid bedömning av rätt till jobbpremie. Att inkludera inkomster från egenföretagande skulle medföra praktiska svårigheter, särskilt vad gäller inkomsternas variation och tillgång. För att säkerställa rättssäkerhet och förutsägbarhet är det därför rimligt att följa tidigare bedömningar från Lagrådet och regeringen.

3.2 Försäkringskassan prövar och beslutar om jobbpremien efter ansökan

Arbetsförmedlingen har inte någon direkt administrativ roll i systemet. Därmed förväntas inga direkta konsekvenser för Arbetsförmedlingens verksamhet. Indirekt kan det bli konsekvenser via ett större kontrollbehov vad gäller arbete mot felaktiga utbetalningar.

Till skillnad från ett automatiskt förfarande behöver de som lämnar försörjningsstödet och blir självförsörjande själva ansöka om jobbpremien. Arbetsförmedlingen vill här uppmärksamma att personer som står långt ifrån arbetsmarknaden kan ha svårt att veta när en ansökan kan göras och hur ansökan ska fyllas i. Lättillgängligt och adekvat informationsmaterial kan hjälpa potentiella sökande. Om biståndsmottagare inte förstår stödet minskar chansen att det får effekt.

6.2 Konsekvenser för sysselsättning och biståndsmottagande

Empirisk forskning ger stöd för att ökade ekonomiska drivkrafter generellt sett ökar arbetsutbudet. Hur mycket en jobbpremie skulle öka övergången till arbete är däremot en empirisk fråga. Utredningen Stärkta drivkrafter och möjligheter för biståndsmottagare (SOU 2025:15) bedömer att jobbpremien inte skulle öka sysselsättningen eller minska biståndsmottagande på lång sikt. Utredningen bedömer vidare att det på kort sikt inte uppstår några effekter eller endast mycket små effekter. Promemorian gör samtidigt bedömningen att jobbpremien kan ha positiva effekter på sysselsättning och biståndsmottagande för personer i målgruppen. Arbetsförmedlingen instämmer i bedömningen att jobbpremien kan förstärka drivkrafterna till arbete för vissa individer. Dock krävs ytterligare analys av hur stora sysselsättningseffekter förslaget kan få, särskilt med hänsyn till målgruppens varierande förutsättningar. För att incitamentet ska bli verkningsfullt krävs att det kombineras med individanpassade insatser, kompetenshöjning och en fungerande matchning på arbetsmarknaden. Arbetsförmedlingen ställer sig undrande till om de beskrivna kostnaderna står i proportion till förslagets förväntade sysselsättningseffekter.

Datum
2025-06-03

På Arbetsförmedlingens vägnar

Thomas Hagman

Gisela Waisman

Beslut i ärendet har fattats av överdirektör Thomas Hagman. Ärendet har föredragits av kvalificerad handläggaren Gisela Waisman.

I den slutliga handläggningen av ärendet har även avdelningsdirektören Eva Samakovlis och enhetschefen Christina Olsson Bohlin deltagit.

Beslutet fastställs digitalt i diariet och saknar därför namnunderskrifter.